

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
za mesec 2—

v upravnitveno prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
za mesec 1-90

Dopisi naj se hranijo. Recepti se ne vračajo.

Sredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (1. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izbija vsak dan sredi izvenrednih nedelje in praznikov.

Insarati veljajo: petkratna peti vrt na enkrat po 14 vin, na dvakrat po 12 vin, na tretji ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insaracijah po dogovoru.
Upravišča naj se pošiljajo navedeno, reklamacije, insarati itd.
to je administrativno stvari.

Poznamo številke velja 10 vinarjev.

Na pismen narodnih brez izrednih vpsolnivo navedeno se ne osira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na Avstro-Ogrske:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
za mesec 2-80

na Nemčijo:
celo leto K 26—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede insarator naj se priloži na odgovor dopisnica ali znak.
Upravišča: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Hic Rhodus!

Politični položaj Slovencev se je v zadnjem času v jako zanimivi smeri spremenil. Klerikalna stranka je bila skozi leta stranka, ki je z vladno hodo čez drn in strn ter je vladni na ljubo vselej žrtvovala nacionalne interese. Ko se je uveljavila splošna in enaka volilna pravica za državni zbor, so klerikalci prodali koroške Slovence. Dr. Brejcek je klerikalni stranki takrat prav odkrito povedal, da je izdajalska, a se je na svojo sramoto pozneje ponižno podvrgel klerikalnemu vodstvu. Ko je šlo za volilno reformo v deželni zboru goriskem, so zopet klerikalci, da dosežejo svojo volilno geometrijo, izdali narodne interese. Po dogodkih 20. septembra so delali klerikalci hlapčevsko službo vladni, ki se je z njimi vred na vso moč trudila, da siloma potlači elementarno narodno gibanje, ki je tedaj nastalo med Slovenci. Ko je imel deželni zbor kranjski izreči odločno mnenje kranjskega prebivalstva baronu Schwarzu in nemško-nacionalnim uradnikom, so zopet nastopili klerikalci kot varuhi vlade ter s tem zadržali zasluženi padeč nemško-nacionalnega vladnega sistema na Kranjskem.

Kadarkoli je šlo za kako pomembno narodno vprašanje, vselej so klerikalci igrali izdajalsko in dvomljivo vlogo. Dr. Brejcek je na zadnjem klerikalnem shodu v »Unionu« popisoval krivice, ki se gode koroškim Slovincem ter omenjal, da se ministrstvu na njihove pritožbe že desetletja ne zljubi dati sploh kakšnega odgovora.

Ali ni to strahovita graja in obsodba klerikalne delegacije, ki že toliko let uspešno in z velikim vplivom deluje na Dunaju in ki je bila vso tisto dobo vladna stranka, v kateri neredni ležijo obupni kliči in pritožbe koroških Slovencev?

Ravno vse te narodnostne pritožbe, ki so jih sedaj za nami začeli poudarjati tudi klerikalci, ves ta žalosten položaj, v katerem se nahaja naš narod, je glasna in kričeča obtožnica klerikalne politike in njenih voditeljev dr. Šusteršiča in dr. Kreka. Skozi leta so zanemarjali življenjska vprašanja našega naroda naljubno par tisočakov, ki so jih za izdajstvo prejemali klerikalni zavodi in naljubno malenkostnim strankarskim drobtinam, s katerimi se je skuša-

lo ubijati narodno - napredno stranko.

Klerikalna stranka je sedaj v stiski začela ubirati strmo narodnost, o veri in katoličanstvu pa molči iz taktičnih ozir.

Obstrukcionisti so čez noč našli izgubljeno narodno srce in naivnim svojim pristašem sedaj govore o naših narodnih postulatih.

Nam je to prav, saj je s tem klerikalna stranka vsaj za hip se približala tisti smeri, ki jo zastopa od nekdanja naša stranka. Prepričani smo sicer, da lahko štejemo tedne, koliko časa bo trajal ta položaj v klerikalni stranki, ob prvi priliki bodo za skledo leče zopet krenili k svoji stari prijateljici vladi, brez katere jim je teško živeti.

Ena najsrečnejših potez v naši narodni politiki zadnjih let je boj zoper nemško »Kranjsko hranilnico« v Ljubljani. S tem bojem smo zadeli kranjsko nemštvo v srce, zadeli smo pa tudi vladno, ki se bo morala vdati na Kranjskem, kakor hitro pade umetna moč kranjskega nemštva. Kdor pravilno motri to notranjo zvezo med kranjskim nemštvom in nemško - nacionalnim vladnim sistemom, temu je umljivo, zakaj se vlada tako krčevito bori za nemško »Kranjsko hranilnico« kot zadnjo oporo trilega kranjskega nemštva.

Ves boj zoper jedno in zadnji stebber kranjskega nemštva, t. j. boj zoper nemško »Kranjsko hranilnico« je vodila do sedaj narodno - napredna stranka. Vodila ga je z vso požrtvovalnostjo, klerikalci pa so v tem vprašanju svojo narodnost popolnoma zatajili. Niti besedice nista črhnila ne »Domoljub«, ne »Slovenec« zoper »Kranjsko šparkaso«, pač pa so župniki po deželi dosledno odovarjali svojim ovčicam, ko so prihajali vpraševati radi svojih hranilnih vlog, naj jih le puste v »Kranjski šparkasi«.

Klerikalci so s tem svojim postopanjem resili »Kranjsko šparkaso«, da ni popolnoma propala, svoje denarje so tudi še nadalje nalagali v nemškem zavodu ter s tem aktivno podpirali nemštvo na Kranjskem. Sli so tako daleč, da so namenoma prezrli govore naprednih govornikov glede »Kranjske hranilnice« v deželni zboru in drugod, samo da ne bi morda padel kak sum na klerikalce, da so tudi oni proti njej.

Da to indirektno podpiranje

nemštva na Kranjskem ni bilo zastoj, o tem ni nobenega dvoma.

Sedaj, ko se klerikalna stranka dela narodno, ji kličemo, naj se oju-nači in začne odločno nastopati proti »Kranjski šparkasi«. Ne le po svojih listih, temveč še lažje skozi zgovorna usta stoterih župnikov in kaplanov lahko klerikalna stranka nemudoma dokaže, ali ji je res kaj na prospehu Slovenstva, ali resno misli s svojim protinemškim in protivladnim stališčem. Pozivljamo jo, naj ne kriči samo v splošnih frazah o zatiranih Slovincih, ampak naj tudi konkretno kaj dela; če se združimo v boju zoper »Kranjsko hranilnico«, bomo zadali smrtno rano kranjskemu nemštvu, s katerim bo samoobsebi padel nemško - nacionalni vladni sistem.

Tu pokažite najnovejši »radikalci«, kaj znate! Hic Rhodus!

K državnemu proračunu.

Državnega proračuna in rekrutne predloge slovenski poslanci v državnem zboru niso obstruirali. Slučajno sem dobil v roke prilogo k stenografskim zapisnikom poslanske zbornice, ki se tiče proračuna ministrstva za bogočastje in nauk. Pregledal sem jo na kratko in svoje tozadevne pomisleke in pripombe hočem podati javnosti v razmišljanje.

Zahteve ministrstva za bogočastje in nauk znašajo nad 100 milijonov kron. Nekatere teh zahtev si hočemo natančneje ogledati z ozirom na potrebe slovenskega naroda. Za osrednje vodstvo (ministrstvo samo) se zahteva več kot en milijon. Slovenici imamo v naučenem ministrstvu dva uradnika, ki imata oba skupaj kakih 12.000 K letne plače, to je torej približno en odstotek cele zahteve!

Za nadzorovanje šol se zahtevajo trije milijoni. Koliko od tega dobimo Slovenci, si vsak lahko izračuna, ako sešteje plače treh slovenskih deželnih šolskih nadzornikov in doklade majhnega števila slovenskih okrajnih šolskih nadzornikov.

Nadaljni poldrugi milijon, ki se izda za akademije znanosti, za razne osrednje znanstvene zavode, za umetnost in starinske spomenike, je menda popolnoma izgubljen za Slovence, ker nam ni znano, ali ima kak Slovenec službo v teh zavodih, dasiravno bi n. pr. v osrednji statistični komisiji in drugod bilo neobhodno potrebno več

slovenskih uradnikov. Med podpiralnimi umetniki in umetniškimi društvi tudi ne najdemo nobenega Slovenca.

Kričeča krivica se nam godi pri visokih šolah, ki stanejo državo 25 milijonov na leto. Ne le, da Slovenci nimamo nobene visoke šole, niti na obstoječih visokih šolah, vzdrževanih tudi z našimi davki, ne pustijo Slovence pri miru nemški dijaki in z našimi davki plačani nemški profesorji. Ravno vseučiliško vprašanje se tiče najširših vrst našega ljudstva. Nadarjenemu Slovincu kmečke ali delavske rodbine vendar mora biti odprta tudi visoka šola in slovensko ljudstvo vendar ima za svoje davke tudi pravico na slovenske uradnike!

Za srednje šole (gimnazije in realke) je preračunjenih 33 milijonov in sicer vzdržuje država 217 gimnazij in 112 realk. Med temi so samo 4 gimnazije na Kranjskem in 2 nižji gimnaziji na Štajerskem z nemškim in slovenskim učnim jezikom, realka pa nobena. Idrijska realka, ki pride letos v državno oskrbo, se šteje za nemško! A ne le, da Slovenci nimamo primerne števila slovenskih srednjih šol, še pri obstoječih napol slovenskih šolah smo prikrajšani. Tako je za prvo državno gimnazijo v Ljubljani razum ravnotežja določenih samo 16 definitivnih učnih moči, dasiravno je imel ta zavod 578 dijakov in je v celoti državi 18 gimnazij, ki imajo vključno manjšemu številu dijakov več definitivnih profesorjev. Naravnost sramotno za kulturno državo pa je celjsko slovensko gimnazjsko vprašanje. Uradna statistika je izkazala v 4 nižjih slovensko-nemških razredih v Celju 147 dijakov — prejšnja leta jih je bilo že nad 200, a obisk pojema, ker se za spopolnjenje v celjo gimnazijo nič ne stori. Država pa vzdržuje celotne srednje šole z manjšim številom dijakov, nego jih je v Celju samo v nižjih razredih, in sicer celotne gimnazije: Bregence (137), Ogr. Gradišče (133), Kromeriz (137), Stražnice (138) in Weidenau (146) in celotno realko v Dornbirnu (142). Nadalje se razširijo v celotne srednje šole: nemška gimnazija v Ljubljani s 124 dijaki v 5 razredih, v Kočevju s 122 dijaki v 6 razredih ter nemška realka v Pučju s 119 dijaki v 5 razredih. Kako je mogoče, da slovenski poslanci to molče pripustijo, ne da bi se obenem razširili slovenski razredi v Celju v celotno gimnazijo?

go skrbi in mnogo težkih ur, da jih je spravil do kruha. Najstarejši sin je šel v Trst, da se posveti trgovini. Eden sinov je postal uradnik, drugi grajščinski oskrbnik, tretji je šel k vojakom; enega je dal študirat za duhovnika, drugega za zdravnika; ta je šel sem, oni tja, zapustili so starše in rodovino, razkropili sepo svetu in ko sta legla Ivan Jožef Friderik in Eleonora Cecilija k večnemu počitku, je stal ob njiju grobu samo najmlajši sin Ivan Lenard. Tega za življenje nista hotela pustiti od sebe, dasi mu nista imela zapustiti drugega kot malo posestvo ter neznatno svoto denarja, katero je bil Ivan Jožef Friderik v letih pokore s trdim delom, stedenjem in stradanjem nabral. Zatemnel je sijaj nekdanjega bogastva, veljavne in bogate rodovine Benalja, njeni člani so takorekoč stopili iz prve vrste kranjskega plemstva in se umaknili v drugo vrsto, med uradniško in vojaško plemstvo ali med meščanstvo. Veliki plemenitaki jih niso več smatrali za ravnovredne.

I.

Spomladi leta 1785. je bila v Gosposkih ulicah v sedaj Gerlicijski hiši zbrana večja družba v stanovanju barona Karela Paungartena. Tu di gospodarjev brat, Jožef Avguštin baron Paungarten, kapitan v Skofji Loki, je bil prišel s svojimi hčerami na to domačo zabavo, prirejeno v proslovo godu hišne gospodinje, ka-

Za trgovsko in mornarsko šolstvo se zahteva več kot poldrugi milijon. Država vzdržuje in podpira 21 trgovskih akademij, 42 nižjih trgovskih šol in 4 mornarske šole. Slovenske med temi ni nobene.

Pri tej priliki pa moramo slovenski javnosti prikriževanja povedati, da smo si Slovenci sami krivi vladne brezbriznosti za naše šolstvo, ker se niti mi sami dovolj ne brigamo za povzdigo izobrazbe. »Pomagaj si sam in Bog ti pomore!« pravi pregovor, ki bi se glede šolstva moral glasiti: pomagaj si sam in država ti pomore! Drugod snujejo občine in društva, denarni zavodi in celo posamezniki šole, država pa jih podpira in nazadnje dostikrat tudi prevzame v svojo oskrbo. Češka »Ustredni matice školska« je ustanovila že 6 gimnazij in 6 realk, ki so večinoma že prevzete od države ali dotične dežele. Češke občine so osnovale nad 30 srednjih šol, ki so zdaj že skorve vse državne. Izmed 75 zimskih kmetijskih šol l. 1905 je bilo 54 društvenih ali združnih, 4 občinskih, 4 privatne in le 13 je bilo deželnih. Sploh je strokovno šolstvo v Avstriji do zadnjega časa bilo odkazano na samopomoč. Narodi, ki so znali ceniti moč izobrazbe, osnovali so si potrebne šole in zato dobili znatno pomoč od vlade. In Slovenci? Desetletja smo čakali z ustanovitvijo slovenske trgovske šole, 14 let že trpimo molče sramotne gimnazijske razmere v Celju, ne da bi resno mislili na samopomoč in s tem vladi izsilili celotno gimnazijo v Celju. Nimamo slovenske vrtnarske, ne raznih rokodelskih, ne drugih strokovnih šol, roke križem držeč čakamo na čudeže. Nazadnje opuščamo sami že obstoječe šole, ki so izborna obiskane, kakor višja dekliška šola v Ljubljani, ki je imela v prvih dveh letnikih paralele, opuščamo jih na priporočilo merodajnih faktorjev, ki se boje — inteligence!

Toda povrnimo se k državnemu proračunu in preidimo k postavki za ljudsko šolstvo, ki znaša osem in četrt milijona, večinoma za učiteljska. Med 75 državnimi učiteljskimi so 3 na pol slovenska: v Ljubljani, Gorici in Kopru. To je odločno premalo! Še bolj se pokaže zanemarjanje Slovencev v proračunu v sledečih dejstvih: Za podpiranje nemškega in italijanskega šolstva na Tirolskem se da po 97.000 K, na podpiranje slovenskega šolstva nihče ne misli! Vlada se pripravlja na ustano-

kor je prihajal redno na vsako prireditev, kjer je bilo kaj upanja, da bi katera njegovih treh hčera dobila moza.

Ker so baroni Paungarten imeli veliko veljavo o mestu, se je njihove-mu povabilu odzvalo mnogo ljudi, tako da so bile vse sobe polne. Med tem, ko so v obednici pripravljali večerjo, je domača hči kratkočasila povabilence s prepevanjem tedaj najbolj priljubljenih italijanskih pesni.

Sredi tega petja so se odprla vrata in čez prag je stopila mlada vitka dama čudovito velikih in svetlih oči. Vsi pogledi so se obrnili nanjo, gosposke in dame so ji šli nasproti, ne mence se za pevko in njeno petje in tudi gospodinja sama je prihitela, da jo pozdravi, dasi je bila sicer navada, da se gost pokloni gospodinji.

Z mirno sigurnostjo, a nekako hladno in rezervirano je baronica Renata Benalja sprejela vse pozdrave. Prosila je pevko oprosčenja, da jo je motila in jo povabila, naj nadaljuje svoje petje, češ, da jo vedno z veseljem posluša, potem pa se vsedla v kot, kakor bi želela, da ostane sama. A niso je pustili same; cela družba mladih gospodov ji je sledila. Najpogumnejša iz te družbe sta si prinesla stole in se vsedla vsak na eno stran poleg nje, tako da je za drugo ostalo le malo prostora in so bili prisiljeni se polagoma raziti.

(Dolje prihajajo.)

LISTEK.

Zadnji rodovine Benalja.

Povest.

V letu 1725. se je v župni cerkvi v Predvoru poročil gospod Ivan Jožef Friderik baron Benagalja plemeni Rosenbach, grajščak v Predvoru in na Ljubelju, z zlahtno gospodično Eleonoro Cecilijo baronico Gallenfels, hčerko govneškega grajščaka, in grajski mašnik na Govneku, Mihael Prešeren, ki je bil pri poroki za pričo, je imel nalogo, da na svatbi napije novoporočencema.

Mašnik Mihael Prešeren, ki je rad gledal v bokal in še raje v dekliške oči, si je sestavil obširen govor, prepleten z mnogimi latinskimi citati in svetopisemskimi izreki in z zadovoljstvom je opazil, da je med njegovim govorom zdaj in zdaj postalo kako ženskoško rošno in da so se moški hrupno smejali šegavim namigavanjem, ki so sledili resnim čestitkam in opominom.

Z željo, da bi nebeški oče blagoslovil mladi zakon z množico otrok, je mašnik Mihael Prešeren zaključil svoj govor in med zvenetom srebrnih bokalov so veseli svatje ponavljali to željo, da je mladi gospe Eleonori Ceciliji stopila vsa kri v glavo in ji zalila lica, da je sramežljivosti žarela kakor makov cvet.

Želja govneškega mašnika Mihaela Prešerna se je izpolnila. Bog je izdatno blagoslovil zakon zlahtnega gospoda Ivana Jožefa Friderika in njegove dobre družice gospe Eleonore Cecilije in ko sta zopet v navzočnosti mašnika Mihaela Prešerna praznovala desetletnico svoje poroke, je v predvorsnem gradu bilo že osem kodrastih otrok, a baron Ivan Jožef Friderik je z mladeniško prešernostjo prisegal, da božja milost še dolgo ne bo nehala obsevat i njegovega zakona in da se bo njegova rodovina še prav znatno pomnožila.

Srečno in zadovoljno, veselo in brezskrbno sta živila Ivan Jožef Friderik in Eleonora Cecilija na predvorsnem gradu sredi velikega številca zdravil in čvrstih otrok. Pojedina je sledila pojedini in presladki so bili le tedaj, kadar je Eleonora Cecilija ležala v otročji postelji. Nista dosti marala, da se jima je pri tem početju premoženje krčilo od leta do leta in da so isto tako rasli dolgovi. Ko ni bilo več mogoče delati dolgovi, sta začela prodajati les, potem še drugo imetje; zdaj nekaj sveta, zdaj nekaj gozda in nista si delala nobenih skrbi za prihodnost, dokler napolned niso upniki postali nadležni in trdi, začeli pritiskati z rubežnimi in končno barona Ivana Jožefa Friderika prisilili, da je moral vse prodati in zapustiti grajščino, na kateri je gospodoval njegov rod ravno devetindevetdeset let.

Kot srečen in bogat kondotjer je prišel prvi Benalja iz solnčne Italije na Kranjsko, kot siromak je zapustil njegov pravnuk Ivan Jožef Friderik predvorski grad in ni popeljal ničesar drugega s seboj, kakor celo vrsto otrok. »Malo preveč blagoslova je nebeški oče podelil najine-mu zakonu«, je zavzdihnil Iv. J. Frideriku pri slovesu od predvorske grajščine, ko se je ozrl po glavah svojih otrok. To je bila edina pritožba, ki je prišla kdaj čez njegove ustne.

Od vseh razsežnih posestev, kar jih je nekdanj imel baron Benalja, je Ivanu Jožefu Frideriku ostala le mala hiša, nekdanja pristava strmol-ske grajščine. Pristava je bežala blizu Cerklj na samoti in k tej hiši je pripadal dosti velik gozd. Tu se je naselil Ivan Jožef Friderik baron Benalja s svojo rodovino in tu je hotel z delom popraviti, kar je v lahkomiselnosti storil svoji rodovini s tem, da je zapravil podedovano premoženje. Trudil se je pošteno, delal kar je mogel in pri tem posvečal vso skrb vzgoji svojih otrok, kajti uvideval je, da si bomo morali z delom služiti svoj kruh. Kakor je bil prej lahkomisel in zapravljiv, tako resen in štedljiv je bil zdaj. Trpljenje njegovo na pristavi je trajalo dlje, nego veselo življenje na predvorski grajščini.

Minila so leta. Otroci so dorasli in Ivan Jožef Friderik je imel mno-

vitev kmetijskih nadaljevalnih šol, kakorhni je v Nemčiji blizu 3000. V ta namen je poslala 14 učiteljev raznih narodnosti na Nemško v učiteljske kmetijske tečaje; teh učiteljev je bilo 8 avstrijskih, slovenski pa nobeden. I v Avstriji sami se je priredilo že pet takih tečajev; 3 nemški, 1 češki in 1 hrvaški. Ali mar Slovenci ne potrebujemo kmetijskih nadaljevalnih šol? Ali naj dobimo Slovenci še le kakšno kakšno drobtinico, ko so drugi narodi že prenaseni? Ali je to delo proti izseljevanju našega ljudstva v Ameriko?

Končno je še postavka nad — 800.000 K za podporo raznim znanstvenim društvom. Koliko tega pa pride na slovenska znanstvena društva? Med podpiranimi naštevajo proračun 28 znanstvenih del in 61 društev, med temi muzejsko društvo za Kranjsko in slovensko zgodovinarstvo društvo za Štajersko. Kaj dobi »Slovenska Matica«, »Slovenska Šolska Matica«, »Glasbena Matica«, »Pravnik« itd. itd.?

Tako v celem proračunu naučnega ministra ni postavke, pri kateri ne bi imeli Slovenci opravičenih zahtev. Ali so slovenski poslanci povdarjali te zahteve?

Na koncu poročila proračunskega odseka je blizu 150 resolucijskih predlogov, ki zahtevajo nove šole, podpore raznim kulturnim in znanstvenim društvom itd. Češki poslanec Čelakovský sam je vložil 20, Maštálka pa nad 50 predlogov za resolucije. Slovenski poslanci so predlagali sledeče resolucije: Gostinčar za slovenskega deželnega in slovenske okrajne šolske nadzornike za slovenske in dvojezične šole na Koroškem, nadalje zoper nemškega okrajnega šolskega nadzornika na Spodnjem Štajerskem; Zitnik pa proti nemškemu deželnemu šolskemu nadzorniku za Kranjsko. Zadnji dve sta samo demonstrativnega pomena, edino prva zahteva nekaj pozitivnega, a to je premalo v primeri z gorastalnimi nedostatkami slovenskega šolstva.

Slovenci bi morali imeti med poslance šolske strokovnjake tudi za srednje, visoke in strokovne šole. Dokler teh ni, pa bi morala slovenska državnozborna delegacija biti v neposredni zvezi s slovenskimi učiteljskimi, profesorskimi in drugimi šolskimi društvi, bi morala seznaniti ta društva z državnim proračunom (v te moziro bi tudi naša žurnalistika lahko več storila), od teh društev bi si poslanci naj dobivali informacije, da bi mogli slovenske šolske zahteve v državnem zboru boljše zastopati. Vsa naša javnost pa bi morala šolstvu posvetiti veliko več pozornosti.

Izobrazba je pot do gospodarske in politične moči.

Tržaški Lahi.

Trst, 24. julija. Laški listi pozivljajo na bojkot proti Slovenem. Predlagajo, naj se ustanovi velika mestna pralnica, da bodo slovenske perice brez dela. Nikdo naj ne kupuje kruha iz Barkovelj in mleka iz okolice. Slovenskim uslužbencem naj se povsod odpove.

Poljaki in Čehi.

Ljov, 24. julija. Tu so sestavili poseben odbor, kateremu načeljuje župan dr. Leo, da sprejme češke izletnike, ki se peljejo na razstavo v Čenstohov. Odbor poudarja, da je želeli kar najboljši prijateljskih namer med obema narodoma. Izleta se bo udeležil tudi praški župan dr. Groš.

Rusinski poslanci.

Ljov, 24. julija. Neodvisni rusinski poslanci (Ukrajinci) so imeli včeraj in danes sejo, na kateri so razmotirali politični položaj. O posvetovanjih so izdali komuniké s sledečo vsebino: Konstatirajo pred vsem, da je bil rusinski klub doslej vedno zvest pristaš ljudskega parlamenta in je vedno lojalno podpiral njega delavnost. Toda Bienenrov sistem je Rusine bolj ko kdaj prej izročil na milost in nemilost Poljskemu klubu. Dvakrat je bilo zasedanje prezgodaj zaključeno in skušalo se je ugled opozicijskih poslancev v očeh javnosti zmanjšati. Treba bo najstrožjih sredstev, da se strmolgavi kabinet. Če bo sedanji režim še v jeseni pri krmilu, se bodo Rusini v tem boju jeseni obrnili na zastopnike drugih, od vlade zapostavljenih narodov ter upajo, da bo tudi rusinski narod podpiral svoje zastopnike in boju za narodne pravice.

Ogrska zbornica magnatov.

Budimpešta, 24. julija. Danes dopoldne ob 10. uri je imela zbornica magnatov kratko sejo, na kateri se je prečitelo kraljevo lastnoročno pismo glede novoimenovanega ministrstva. Seja je bila slabo obiskana; od ministrov so bili navzoči Weller, Zichy, Günther in Josipovich.

Francija.

Pariz, 24. julija. Časopisi za sedaj še prav malo komentirajo spremembo ministrstva. Imenovanje dekretov novih ministrov izidejo jutri, tako, da se kabinet v ponedeljek lahko predstavi zbornici.

Sestanek cesarja Nikolaja s cesarjem Viljemom.

Berolin, 24. julija. Sestanek ruskega in nemškega vladarja bo 7. ali 8. avgusta. 28. julija odpotuje car na Angleško, pri povratku pa se sestane z Viljemom.

Perzija.

Teheran, 24. julija. Po noči je bilo aretiranih 400 bivših ministrov in dvornih uradnikov. Postavili jih bodo pred vojno sodišče.

Španci v Maroku.

Razburjenje na Španskem.

Berolin, 24. julija. Iz Madrida se poročila: Tukajšnji listi ne pri našajo nobenih poročil iz Melile, kar zelo razburljivo vpliva na prebivalstvo. Zgube Špancev so bile v zadnji bojih večje kakor pa to poročajo uradni viri.

Nov boj pri Melili.

Melila, 24. julija. Španci so včeraj v novem boju potisnili sovražnika nazaj. Padlo je na španski strani 7 častnikov; 12 častnikov in 260 vojakov je ranjenih. Število padlih vojakov ni znano.

Češko Sokolstvo v Ameriko.

Praga, 24. julija. V nekaj dnevih se odpelje sokolska delegacija 20 članov v Ameriko, da tam propagira sokolsko idejo. Glavna točka bo sokolski zlet v Chicagu v dneh 26. do 30. avgusta. Delegacijo bo vodil starosta »Česke Obce Sokolske« dr. Scheiner.

„Veletzdajniški“ proces v Zagrebu.

Pri sobotni razpravi je stavil zagovornik dr. Miladinović predlog, naj se dobe od vojaškega sodišča 1. zapisnik z gospo Miladinovićevo, ki je bila zaslišana 9. julija; 2. zapisnik sollicitatorja Popovića, ki je izpovedal, da pri dr. Zarku Miladinoviću ni bil skrit nobeden makedonski vstaš; 3. zapisnik Jovana Radivojevića; 4. zapisnik o lišni preiskavi pri Zdenki Grüner, kjer se ni ničesar drugega našlo kakor dve fotografiji; 5. naj se zasliši strokovnjaki, ki bodo dokazali, da ni bomba na fotografiji ničesar drugega kakor stalo za vžigalice in 6. naj se zasliši fotograf Fürst iz Rume, ki je fotografiral dr. Miladinovićevo družbo.

Ker se je državni pravdnik protivil temu predlogu, ga je sodišče odklonilo.

Na to je Nastića jel spraševati zagovornik dr. Dušan Popović.

Na dr. Popovićevo vprašanje, če je res, da je delavec v Sarajevu navsotoval, naj prično takoj z revolucionarno akcijo, je Nastić odgovoril, da to ni res. Na to je dr. Popović pripomnil, da lahko njegovo trditev glede Nastića dokáže neki Tansk iz Sarajeva, ki je bil v intimni zvezi z Nastićem.

Dr. Popović: Ali ste vi spisal li brošuro »Jezuiti v Bosni«?

Nastić: Da.

Dr. Popović: A kaj bi vi rekli, ako bi dr. Dimitrijević zatrdil, da je on spisal to brošuro?

Nastić: On mi je pri brošuri samo pomagal, ker je bilo to moje prvo literarno delo.

Dr. Popović: Toda tudi Grja Lesić, ki je vam dal dokumente, naperjene proti nadškofu Stadlerju, na razpolago za vašo brošuro, trdi, da dotične brošure niste pisali vi, nego neki doktor medicine.

Nastić: On misli, da je brošuro spisal dr. Dimitrijević, ker sem ga peljal nekoč k njemu.

Dr. Popović: Prosim vas, ali poznate ta-le rokopi? (Mu pokaže več napisanih pol.)

Nastić: Da, to je rokopis Spire Bocarića in ta rokopis sem tudi porabil za svojo brošuro.

Na to je predsednik dal prečitati ta rokopis in nekatera mesta iz brošure »Jezuiti v Bosni« ter konstatiral, da je v brošuri dobesedno porabljen Bocarićev rokopis.

Dr. Popović: Vaši prejšnji tovariši iz Sarajeva, videč vašo današnje vlogo, so prepričani, da ste že takrat, ko ste naročili Bocarićev rokopis, hoteli ta sestavek vporabiti v isto svrhu kakor revolucionarni štativ.

Nastić: Oho, tako! Ta sestavek sem vporabil slučajno brez vsakega slabega namena.

Dr. Popović: Značilno je, da ste iz Bocarićevega sestavka vporabili samo ona mesta, kjer govori o tem, da se je srbska misel jela močno krečiti v Bosni in v Hrvatski, odkar je zasedel prestol srbski kralj

Peter Karagjorgjević. Povejte mi, kam ste potem dali Bocarićev rokopis?

Nastić: Najbrže sem ga mu vrnil.

Dr. Popović: Ali niste morda v redakciji »Dana« puščali svoje spise? Ali niste pri dr. Dimitrijeviću tudi pustili revolucionarni štativ?

Nastić: To je mogoče.

Dr. Popović: Vi ste rekli, da ste radi progonov zapustili Bosno. Povejte mi, kaj se je v Bosni spreminilo, da ste se lahko brez kazni vrnili v Sarajevo?

Nastić: Kolikor se spominjam, mi je Miroslav Hubmayer sporočil, da se mi radi brošure »Jezuiti v Bosni« ne bo zgodilo ničesar.

Dr. Popović: To sem hotel, da se tu konstatira, da ste pred svojo vrnitvijo dobili garancije, da se vam v Bosni ni treba ničesar bati. Povejte odkritosrčno, da je notorično, da ima ta Hubmayer zveze z vlado?

Nastić: No da.

Dr. Popović: Hubmayer je točno vedel, kdaj ste odšli iz Srbije in prišli v Sarajevo?

Nastić: Da, on je to vedel.

Dr. Popović: Kdo pa je ta Hubmayer in kakšno vlogo igra v Bosni?

Nastić: Hubmayer je rodom Slovenec iz Ljubljane. L. 1875. se je udeležil bosanskega vstanka. Hotel sem mu preskrbeti udobno mesto v Srbiji, a kralj Peter se je izrazil, da je Hubmayer napravil nanj slab vtisk. To je sporočil Hubmayerju, ki mu je na to raztolmačil, da se je za časa bosanskega vstanka s kraljem Petrom, takratnim princem Karagjorgjevićem sprl, ker ga ni hotel podpirati kot pretendenta na srbski prestol. Kasneje ga je vzel njega (Hubmayerja) v svojo službo minister Kallay ter mu preskrbel sinekuro. Z gotove strani se je trdilo, da so bile med mano in Hubmayerjem takšne zveze, kakor med stari avstrijskim volunom in med mladim človekom, ki se šele hoče izobraziti v voluna. To ni res. Naj se v tem oziru Hubmayer zasliši.

Dr. pravdnik: Kako ste se spoznali s tem Hubmayerjem?

Nastić: Za časa sarajevske stavke so mi pripovedovali delavci, da jim je Hubmayer velik dobitnik. Za to sem se z njim seznanil in mu pred odhodom v Belgrad prečital svojo brošuro »Jezuiti v Bosni«.

Dr. Popović: A vi ste vedeli, da je Hubmayer v službi bosanske vlade?

Nastić: Seveda sem vedel!

Dr. Popović: Ta vaš odgovor pokazuje vašo vlogo v najjasnejši luči. Kako to, da Hubmayer ni mogel dobiti nobenega protektorja v Srbiji razen vas?

Nastić: Na to bi najlažje mogel odgovoriti Hubmayer, naj se ga zasliši.

Dr. Popović: A kakšno mesto ste hoteli Hubmayerju preskrbeti v Srbiji?

Nastić: Pri ministertvu zunanjih del.

Dr. Popović: Izvrstno, v ministertvu zunanjih del.

Nastić: Vedel sem, da se tam dele dinarji.

Dr. Popović: Vi imate mnogo smisla za dinarje, to ste že dokazali. Ali ste morda tudi Hubmayerja hoteli vporabiti za revolucionarno akcijo?

Nastić: Za svoje misli vam ne morem dati računa.

Bratska društva! Bratje Sokol!

Bodoča celjska sokolska župa, ki obsega vsa štajerska in nekatera kranjska sokolska društva, priredi dne 1. avgusta t. l.

Župni zlet v Krškem.

Ob tej priliki razvije »Krški Sokol« svoj prapor. Do sedaj se je pri glasilo za udeležbo župnemu vodstvu 12 društev bodoče celjske župe, skupno 206 članov v kroju, nad 100 telovadcev za proste vaje in 10 vrst za telovadbo na orodju. Poleg teh je prijavilo br. hrvaško »Sokolstvo« častno udeležbo. Nastopile bodo pri javni telovadbi hrvaške in slovenske »Sokolice« ter slovenski sokolski pomladek.

Tem potom opozarjamo vsa bratska društva, ki se udeležijo tega zleta, da se bo vršila skušnja za proste vaje od 11. do 12. dopoldne na dan slavnosti v Krškem, kamor mora dospeti vsako društvo, ki sodeluje pri prostih vajah s predpoldanskim vlakom.

Da bo ta izlet tem lepša in izdatnejša sokolska manifestacija, pri srčno vabimo k sodelovanju vsa sokolska društva.

Bratje »Sokolici«, na svidenje v Krškem 1. avgusta 1909!

Z bratskim na zdar!

Za županovo vodstvo:

dr. Gvidon Sernee, starosta;
Jože Smrtnik, načelnik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. julija.

+ Poslanec dr. Rybař se je na velikem shodu v tržaškem »Narodnem domu« precej obširno bavil s klerikalno obstrukcijo. Med njegovimi izjavami jih je nekaj, ki jih moramo popraviti. Tako je dr. Rybař trdil, da imamo Slovenci od klerikalne obstrukcije tudi korist, da namreč ni bilo rešeno italijansko vseučiliško vprašanje. Tu dr. Rybař ne razlikuje dobro. V državnem zboru sta bili dve obstrukciji. Ena je bila naperjena edino in izključno proti italijanski pravni fakulteti. Te pa nikakor ni imenovati klerikalno obstrukcijo, kajti ta je bila sklenjena v »Narodni zvezi« soglasno in so bili tudi vsi neklerikalni poslanci za to obstrukcijo. Z njo se je pred vsem hotelo Italijane prisiliti, da bi se bili z Jugoslavlani pogajali zaradi kompenzacije, dalje pa se je hotelo z njo onemogočiti, da bi bil parlament mogel skleniti ustanovitev italijanske fakultete, ne da bi bili Slovenci v to privolili. Ta obstrukcija je bila omejena še na odsek in še ni bilo nič upanja, da bi bila prišla v zbornico. Tudi če bi jo bili v odseku z dolgimi sejami premagali, je bilo še dosti časa začet zoper italijansko fakulteto obstrukcijo v zbornici. Toda ta, soglasno od vseh jugoslovanskih poslancev sklenjena obstrukcija zoper italijansko fakulteto, nima prav nič opraviti in ni v nobeni zvezi z ono obstrukcijo klerikalcev, vsled katere je bil državni zbor zaključen. To je bila čisto druga akcija; začeta in uprizorjena je bila za hrbtom drugih jugoslovanskih poslancev, ustvarila je razmere, vsled katerih stoji nam tako nasprotno ministertvo danes trdneje kakor kdaj poprej. Ta druga, specifično klerikalna obstrukcija je slovensko vseučiliško vprašanje — žal — hudo oškodovala, zakaj pretrgala in onemogočila je pogajanja zaradi ustanovitve slovenske pravne fakultete na češkem vseučilišču. Dalje je dr. Rybař s to klerikalno obstrukcijo nezadovoljnim poslancem očital, zakaj da so molčali in se niso oglasili, dokler je bil čas. Molčali so, da, to je resnično. A morali so molčati, saj niso ničesar vedeli o nameri klerikalcev, uprizoriti obstrukcijo. Sklep je bil, da se bo delalo vladi odločno in neizprosno opozicijo, nikdar pa ni bilo govora o splošni obstrukciji (le o obstrukciji specielno zoper italijansko fakulteto je sklepala »Nar. zveza«). Brez vrednosti drugih poslancev in za njih hrdnosti so klerikalci začeli obstrukcijo — kako naj bi se bili drugi poslanci oglasili? — Tudi dr. Rybař se njema z nami, da je treba z vsemi silami stremiti na to, da dobimo južni Slovani svojega zastopnika v vladi. Toda — klerikalci so proti temu, da bi imeli jugoslovanskega ministra-rojaka. Resortnega ministra zahtevajo, dasi vedo, kako popolnoma je izključeno, da bi ga dobili pri sedanjih razmerah. — Složnost je treba — to je misel, ki jo je dr. Rybař v svojem govoru močno poudarjal. Resnično je, da je samo s složnim nastopanjem doseči za južne Slované toli potrebne premembe sistema. — Tudi župan Hribar je na shodu v Kostanjevici poudarjal, da je treba složne falange južnih Slovanov. Toda predpogoj složnega vojevanja je vendar medsebojna odkritosrčnost in lojalnost. Dr. Rybař vedno dobro, da Šusteršič ne pozna ne odkritosrčnosti ne lojalnosti in da je vsled tega tako težko z njim delati. Ta neodkritosrčnost, skrajna nelojalnost in zavratnost je bila tudi med vzroki, vsled katere se je razbila »Narodna zveza«. Dr. Rybař je rekel, da on nič ne ve, da se je »Nar. zveza« res razbila, in izrekel je mnenje, da to ne more biti resnično. Naravno je, da dr. Rybař v času silnih bojev pri volitvah v Trstu ni utegnil intenzivno se baviti z državnoborskimi zadevami. Toda kriv je vendar sam, če tega ne ve, bil je namreč telegrafčno povabljen na dotično sejo zveze jugoslovanskih poslancev, na kateri je bil sklenjen izstop iz »Narodne zveze« in navzočna večina vseh jugoslovanskih poslancev, kar jih ne stoji pod Šusteršičevo komando, je po vestnem in vsostanskem posvetovanju soglasno sklenila, da se obnovi samostojna organizacija teh poslancev, ki seveda kot taka organizacija pristopi »Slovanski Enotici«.

+ Kako plačuje »Mir«. Naravnost zgrozil sem se, prebravši v zadnji številki »Mira«, ostudni pamflet na mestnega župana Ivana Hribarja. Tako torej plačuje »Mir« svojega dobrotnika, ki je zanj leto za letom žrtvoval sam in nabiral prostovoljne darove pri ljubljanskih rodoljubih. Na stotine goldinarjev je šlo po njegovem blagem posredovanju — skozi njegove roke za imenovan list v Celovec. »Jurec«, ki je zložil sramotilno pesem na Hribarja, in prirednik v sedanjem »Mirovem« uredništvo, seveda tega nečesto vedeti in uvaževati, a znano utegne biti

lastniku lista. Gospod prošt Gregor Einspieler, zakaj trpite to?

Narodnjak.

+ Dr. Breje in »Družba sv. Cirila in Metoda«. Bilo je v dobi pred sedanjim stoletjem in na čelu »Družbe sv. Cirila in Metoda« je stal prvomestnik g. Tomo Zupan, katerega sedaj dr. Breje tako pogreša pri naši družbi. Zgodilo pa se je na predan velike skupščine, da se je čutil dr. Breje poklicanega, da izreče svojo sodbo o veliki skupščini, kateri je načeloval Zupan. In sledeč čutom svojega slovenskega srca in svoje narodne pameti, izrekel je krlate besede: »Jutri ima pa ima Zupan svoje komedije«. Gost, sedeč pri isti mizi v gostilni L., mu odgovori: »Ciril-Metodova družba ni komedija«!

+ Obč. volitve v Krškem bodo ta teden in sicer bo volil 3. razred dne 27., 2. razred dne 28. in 1. razred 29. julija. Klerikalci se trudijo, da bi dobili desedaj vedno napredno občino Krško v svoje krepilje. V ta namen je sklical leskovski dekan svoje ovčice na pogovor (pod kozolcem); kjer so postavili svoje kandidate za 3. in 2. razred. Oglejmo si jih malo: Kandidatje so: 8 dosedanjih (naprednih), ki so preskočili v klerikalni tabor, 12 pa klerikalcev, za župana mislijo imeti nekega »Nacetov« ali pa Franceljna iz domače (leskovske) fare. Vseh volilcev je v 1. razredu 61, med temi 30 uradnikov, 15 učiteljev, v 2. razredu 154 med temi 46 Krčanov, v 3. razredu 2015. Boj bo tih hujši, ker tudi župnik pri Sv. Duhu agitira in nabira svojih glasov. — V imenu več volilcev 1. razreda se sklicuje sestanek volilcev 1. razreda v torek, dne 26. julija t. l. ob 6. popoldne na vrtu gostilne Gregorič, h katerem se vsi volilci ljudno vabijo, da se pogovore o kandidatih, katere mislijo voliti. Tedaj vsi na krov, da bo 1. razred — brez ljudlike. — Eden v imenu več volilcev.

+ Na Goriškem se je že pričelo živahno gibanje za nove deželnozbornske volitve. V Furlaniji pomaga laškim liberalcem tudi deželni kmetijski urad, ki prireja gospodarska predavanja, na katera naj bi se ujeli furlanski volilci v prilog Pajterjevi stranki.

+ Iz državnorožniške službe. Oficijal A. Inglistsch in postajenačelnik v Kranju je imenovan za transportnega kontrolorja pri ravnateljstvu v Trstu.

+ Iz poštnih služb. Gg. J. Hrašt v Kanalu in J. Pogačnik v Podnartu sta postala postarja 1. razr. na svojih dosedanjih mestih. V pokoj je stopil poštni oficijal H. Gata v St. Petru na Kranjskem.

+ Umetniški odsek »Slovenske Matic« je ob čilni udeležbi zboroval 5. t. m. Sprejelo se je več predlogov o sistematskem opisovanju umetniško-zgodovinskih prosloti naših dežel. Odobren je bil tudi načrt za izdajanje umetniškega »Kola«.

— Slovenske gospodične kažejo tako malo veselja za gledališko umetnost, da se ni oglasila doslej niti ena za dramatično šolo slovenskega gledališča. Gospodov se je oglasilo že nad 20. Ker se rekrutirajo iz gojenecv dramatične šole slovenski igralci in igralki, bi bilo želeli, da se posvečajo odrasle in dovolj izobražene mlade Slovence igralskemu poklicu. Brez naraščaja domačega igralstva je nemogočno, da bi dobili kmalu toliko slovenskih igralcev in igralk, da bi z njimi izhajalo naše gledališče ter da ne bo treba angaževati gledal. moči izven slovenske domovine. Le eno večje gledališče imajo Slovenci v Ljubljani, a še tu si brez pomoči iz drugih slovanskih narodov ne moremo sestaviti niti oseboja za dramo. Vemo, da je po Slovenskem precej dobrih in prav nadarjenih deklet, ki imajo veselje in vse sposobnosti za igralski poklic, toda nobena nima poguma, da bi se posvetila docela slovenskemu gledališču, kjer bi jo čakala lepa bodočnost. Vsi naši najboljši igralci in pevec so napravili izvrstno karijero; a vsi so začeli v Ljubljani. Gledališče pa uživa med Slovenci po krivici čuden sloves, dasi je resnica, da more človek v vsakem poklicu ostati časti vreden in splošno spoštovan član družbe, ako le sam hoče. Apeleramo torej na Slovenke, da se posvečajo slovenski dramatični umetnosti, kjer jih čaka najidealnejši posel, ugled in najboljši obstanek. Brez slovenskih igralcev in slovenskih igralk, se naše gledališče ne more povzpeti do onega viška, ki ga vsi zahtevamo. Vpisovanje v Dramatično šolo se vrši 21. t. m. ob pol 8. zvečer in 1. avgusta ob 9. dop. v gledališki pisarni. Pouk se začne 1. avgusta dopoldne.

— Ruski učitelji in učiteljice v Ljubljani. V soboto ponoči je nepričakovano došlo 50 ruskih učiteljev in učiteljic v Ljubljano in sicer pod vodstvom g. Putermana. Olan »Ruskega kružka« ki je bil slučajno na kolodvoru, jih je odvedel v hotel »Union«, kjer so se nastanili. V nedeljo dopoldne se je poklonila delegacija, v kateri so bili vojda ekskurzije Puterman, učitelj trgov. šole iz

Moskva, g. Stragonov, Tverdin in učiteljica Ostrogolazova gospodu županu Ivanu Hribarju. Ob pol 1. popoldne so imeli ruski gostje skupen obed v hotelu »Tivoli«. Pri obedu jih je pozdravila v imenu »Ruskega kružka« g. Terezina dr. Jenkova. Zahvalila sta se za sprejem in gostoljubnost učitelj g. Stragonov in učiteljica gđ. Molinina. Po kosilu podali so se k francoskim okopim in ogledali Ljubljano. Zvečer okoli 6. so šli na Grad, od tam pa na ljudsko veselico pri »Plankarju«, kjer so bili presrečno sprejeti. Pozdravili jih je obč. svet. in učitelj Likozar. Med večerjo so se vrstili pozdravi in napitnice. V vnešenih besedah je pozdravil goste g. župan Ivan Hribar. Za gostoljubnost se mu je zahvalil g. Stragonov. Govorili so nadalje še g. Vladimirskij, Percevic in Barilović, gđ. Althova pa je pozdravila v ad hoc zloženih krasnih stilih Slovence. — Danes si ruski gostje ogledajo belo Ljubljano — šole itd., občina pa jih pogosti v »Nar. domu«.

— **K umetniški razstavi v Ljubljani.** V izložbi knjižničarica g. L. Schwentnerja v Prešernovih ulicah sta razstavljeni dve naglo skicirani karikaturi, ki ju pripravljamo zanimanju sl. občinstva! — Delo in humor dela čast vrlomu umetniku. Prva karikaturna nam predstavlja nepristnost navdušenja za slov. umetnost: Doživeli smo dosti narodnih slavnosti, ki so bile prirejane v proslavo naših velikih, za našo skromno kulturo zaslužnih mož. Ljudstvo pa se je navduševalo zaradi navdušenja samega, ne da bi pojnilo pravi pomen teh mož za našo omiko. Ljudstvo se je držalo gesla: veselimo se, pa naj bode vzrok in povod našemu veselju ta ali oni. — Druga karikaturna pod naslovom: »Umetnost in narod« nam predstavlja kako se umetnost vrača iz tujine, ovenčana s slavo, narod jo pričakuje z gromovitim navdušenjem, a to navdušenje ne velja toliko umetnosti sami, ampak uspehom, ki jih je želela na tujem. Narod si pač prilasti slavo, za umetnost se pa briga toliko kakor pred njenim pohodom v tujino, v svojem bistvu mu ostane vedno le — tujec. Obe karikaturi nam predočujeta razmere občinstva do slovenske umetnosti s posebnim ozirom na prireditev sedanjice slovenske umetniške razstave!

— **Bosna in Hercegovina in naši ekonomski interesi.** Dva mlada pravnikarja, ki sta se posvetila posebno gospodarskim vedam, sta neko slovensko društvo poprosila podpore, da bi mogla potovati po Bosni in Hercegovini in te dve deželi proučiti v ekonomskem oziru. Dotično društvo žal nima kredita za take svrhe, a trebalo bi, da se te misli oprimejo korporacije, ki so direktno pozvane, se brigati za taka vprašanja; poleg deželnega odbora pride tu v poštev trgovinska zbornica. Pravkar čitamo, da misli hrvatska trgov.-obrn. komora povabiti hrv. trgovce, industrijalce in obrtnike za mesec september na posete v Bosno; stopili bi v zvezo s tem na novo konstituiranimi komorami in vračaje se posetiti tudi dalnabinske komore.

— **Izpraznjena srednješolska mesta:** Od 9.—24. maj. sprana so bila razpisana sledeča mesta: Moderna filologija Dunaj II. (r., Fr. D., 30. VII.), Dunaj X. (r., Fr. D., 30. VII.), Steyr (r., Fr. E., 5. VIII.), Brno (f., r., Fr. D., 6. VIII.), Beljak (G. D. I. gr., 7. VIII.), — Matem.-fiz. skupina: Maribor (r., M. Geom., 31. VII.), Prirodopis: Brno I. g., Ng. m. n., 6. VIII.), Suplenteure (prošnje se vpošljejo ravnateljstvu dotičnega zavoda). Inomost (r., H., celoletna supl.), Bielitz (G. D. I. gr., celoletna supl.), Dornbirn (r., H., supl. za I. tečaj), Prosnice (r., Fr. D., celoletna supl., razpis do 25. VIII.).

— **Telefonska zveza med Ljubljano in Gorenjsko.** Pošto ravnateljstvo je dalo občini Radovljici in Bled zagotovilo, da jima napravi telefonsko zvezo z Ljubljano, ako prispevata obe občini 1300 kron za napravo.

— **Danes zvečer seja veseličnega občana N. D. O.** ob 8. zvečer v društvenih prostorih.

— **Poročil se je v Ljubljani g. Ludovik Egy,** z gospodično Barbaro Seliskar, hčerjo naprednjaka g. Antona Seliskarja, strojevodja na drž. železnici. Bila srečna!

— **Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico** ima svojo glavno skupščino dne 31. julija ob 10. dop. v »Narodnem domu«. Udeležite se polnoštevilno!

— **Višnjica kot nova ponikalnica** — skandalozne razmere v Muljavski dolini. V petek se nam je povedalo, da se je Višnjica že pred 14 dnevi pogreznila v zemljo in da je cela dolina od Mrzlega polja pri Zatični do Krke približno 8 do 9 km brez vode. Ker se nam je neverjetno zdelo, da bi se mogla tako, za cele vasi, skoro bi rekli katastrofalna prikazen, javnosti prikriti, smo s poročilom počakali, ker smo zvedeli, da se je g. Pire kot preiskovalec dolenskih jam napotil na lice mesta. Imenovani je sledil Višnjici (tudi Višenski potok,

Trstenik imenovan) od izvira pod Kuceljem preko dveh krasnih vodopadov, pa do izliva v Krko. Kolikor smo za danes mogli izvedeti, se zgoraj omenjena vest le prerisnično potrjuje. Obljubljeno nam je obširno zanimivo poročilo, za danes le sledeče: Višnjica se je na svoji desni strugi v vasi Mleščevo, kmalu za Skufcevim mlinom, že v noči 7.—8. t. m. pogreznila v podzemeljski rov, v katerega se z močnim šumenjem izgubi. Manjši slučaji — sicer popolnoma navadni — so se ravno na tem mestu že večkrat pripetili. Vsa dolina je sploh polna takih rogov. Nasproti Mleščevu je vasica Mrzlo polje, kjer stoji drugi mlin (Kavškov), pa ob levem bregu potoka, takozvanemu »Starem bregu«. Ker je tekla voda po desni strugi, so ponicanje Višnjice kmalu občutili vsi nadaljni mlinarji. Prizadete so tri občine, okrog 10 vasi in 7 mlinov, oziroma žag. Važno za ta slučaj je žalostno dejstvo, da je Višnjica za celo dolino edina voda, ki jo rabijo za vse — tudi kot pitno vodo. Ljudje pero ob nji, se kopljejo in jo zajemajo za kuhinjo in pijačo. Studenca ni nobene. Zda pa naenkrat še ta edina voda izostane. Struga je postajala suha, ribe so umrle, iz bregov se je dvigal neznošen smrad. Poleg ljudi je največ trpela živina, katero so morali ponekod iz vodnjakov napajati. Ker se ni ukrenilo, da bi se prvemu mlinu voda odtegnila po levi strugi, je tako stanje trajalo po dva do tri dni, potem šele se je voda za malo časa zopet izpuščila, toda v taki mali meri, da so spodnji mlini mogli le po eno uro na dan mleti in je voda potrebovala 24 ur, predno je prišla do zadnjega mlina. Ljudstvo je začelo obupavati, bali so se tudi, da vsak hip izbruhne kakšna epidemija vsled neznošnega parjenja struge ter gnilih rib. Naznanilo se je okrajnemu glavarstvu v Litiji, deželni vladi in deželnemu odboru v Ljubljani. Prišel je tudi neki inženjer pogledat, pa je le odredil, da naj počakajo na — komisijo. In ta komisija se vrši še-le v pondeljek, 26. t. m. Rov je samnasebi neznan, g. Pire ga je vseskozi preplazil. Po njegovem mnenju bi se dal rov vsaj za silo v malo urah zamašiti, prvega mlinarja bi se dalo za časa temeljite naprave primerne odškoditi in vsa toliko časa trajajoča nezgoda bi bila izostala. Edina sreča pri vsem tem je še, da je blizu pred tem rovom odpeljana druga struga. Več, kakor rečeno, poročamo prihodnjiki.

— **Dolenjska podružnica Prosvete** v Novem mestu je izpostavila na hiši narodnega trgovca g. Fr. Kende na Glavnem trgu ličen nabiralnik za znamke v prid »Družbi sv. Cirila in Metoda« po vzgledu čeških obrambnih društev. Pozivljamo slavno občinstvo, da pridno nabira znamke in jih prinaša v nabiralnik. Naša Družba ima od teh znamk znaten dobiček, med tem ko za posameznika nimajo nikake veljave. — Odbor »Dolenjske podružnice Prosvete«.

— **Združeni Ciril in Metodovi podružnici v Cerknici in na Uncu** priredita v nedeljo, dne 8. avgusta na vrtu g. Beleta na Uncu veliko ljudsko veselico, spojeno z izletom v »Škočjanske jame«. Odhod v jame iz Rakeka in iz Cerknice ob 1. uri popoldne. Zbirališče na Rakeku v restavraciji Domicelj pri kolodvoru, v Cerknici v hotelu Zumer. Po izletu veseliča na Uncu, ki se prične ob 4. popoldne. Čisti dobiček je namenjen v prid Ciril in Metodovi družbi v Ljubljani.

— **Umrja je v Črnomlju** v soboto obče priljubljena gospa Ana Vardjan, soproga c. kr. sodnijskega oficijala. Naj v miru počiva.

— **Nesreča na Triglavu.** Dne 25. t. m. so dobili truplo ponesrečenega učitelja Lassa. Prišla je iz Dunaja rešilna družba z vsem potrebnim orodjem. Ta je prišla do njega in ga spustila navzdol. Tam so ga sprejeli domači vodniki in ga po težavni poti nesli na Dovje. Danes zjutraj so ga pokopali. Razen sestre je rajnik zapustil še očeta, ki je tudi mestni učitelj na Dunaju.

— **Novi poštni urad** se ustanovi s 1. avgustom pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. V njegovo okrožje spadajo vasi Apače, Pletanje, Župeča vas, Ograja, Špatlja, Štumperpek, Benečija, Snevaš in Strniše.

— **Strupeni pajek** je pičil v levo roko posestnikovega sina F. Pšeničnika na Bregu pri Sv. Duhu v Ločah in ga tako zastrupil, da mu je začela hitro in nevarno otekati cela roka. Moral je iti v mariborsko bolnico.

— **Mlada mati.** V Nöstlu na Štajerskem je porodila deklico te dni še ne 14letno dekle T. Müller. Izpovedala je, da jo je v oktobru lanskega leta napadel in posilil na poti domov v bližnjem gozdu mlinarski hlapec Kleinhappel. Mlada mati in otrok sta čvrsta in zdrava. Zločinec so oddali sodišču.

— **Nova planinska koča.** Kot smo že poročali, otvori naše Planinsko društvo dne 1. avgusta t. l. novo planinsko zavetišče ob južni steni sivega Mangarta. Koča je lična lesena stav-

ba in je opravljena z vsem potrebnim pohištvom in posodo. Če tudi se ne odlikuje po svoji prostornosti, je vse-kakor zanimiva tako po lični zunanosti kot premišljeni uvrstitvi vseh potrebnih prostorov v svoji mali notranjosti. Z verande se nudi obiskovalcu prekrasen razgled na nedostopne pečine ponesnega Jalovca in njegovih sosedov. Koča bode oskrbovana. Najslabše je pristop s Predela, pa tudi s Kranjskega je vsakega planince lahko pristopna. Na predvečer otvoritve je v Logu pod Predelom v prostorih g. župana Černetja prijateljski sestanek planincev. Vsem prijateljem slovenskih planin kliče-mo: Na veselo svidenje pod veličastnim Mangartom. A. K. Češke podružnice S. P. D.

— **Zaprl si v Trstu štiri osebe,** ki so nasumu, da so vlomile v stolnico v Kopru. Pri njih so dobili pozlačen srebrn križec in eno zlato božje razpelo. Oddali so jih koprskemu sodišču.

— **Za revizorja za Istro in Goriško** je imenovala celjska »Zadružna zveza« g. Drag. Gobčar, tajnika posojilnice v Podgradu.

— **Kotel se je razpočil v žganjarni »Ampele«** v Rovinju. Dva delavca so razleteli kosovi ubili, tri pa težko ranili.

— **Razveljavljenje pas'ega kontumaca.** C. kr. okrajno glavarstvo je razveljavilo pasji kontumac po vseh občinah vrhniškega sodnega okraja. Nadalje je preklican kontumac za občine: Studenec, Iška Loka, Iška vas, Lipljene, Log, Pijava gorica, Šmartno, Podgorica, Račna, Tomišelj, Slivnica, Vrbljene, Želimlje in Dev. Mar. v Polju. — Kontumac pa ostane v veljavi za občine: Brezovica, Rudnik, Dobrova, Št. Jurij, Grosuplje, Spodnja in Zgornja Šiška, Št. Vid, Vič, Šmarje, Medvode, Ježica, Moste, Dobrunje in Črnuče, a z omejitvijo, da so psi ali priklenjeni, ali pa da nosijo popačanje popolnoma zabranjujoče nabočnike. Ta naredba stopi z dnem razglasitve v veljavo.

— **Sirovina.** Ko je v soboto popoldne na Krakovskem nasipu na vozu spečega 39letnega Franca Mohorčiča stražnik zbudil in ga hotel legitimovati, ga je ta začel tako zmerjati, da mu je varnostni organ napovedal aretacijo, kateri se je vprl z vso silo in ga je bilo mogoče ukleniti in odvesti šele s pomočjo došlega drugega stražnika. Med aretacijo je Mohorčič, ki je bil nekoliko pijan bil okoli sebe z nogami in je enega stražnika na levem palcu znatno ugriznil, ker ima doma bolne otroke, so ga spustili na prosto.

— **Konja sta se splašila** v soboto na Dolenjski cesti nekemu posestniku. Ustrašila sta se električnega voza in zdirjala naravnost v hidrant, pri katerem so delavci baš skropili cesto. Pri bakreni cevi sta konja s sunkom napravila mestni občini 70 K škode.

— **Pazite na otroke.** Ko je šla v soboto neka delavka po Jurčičevem trgu k zdravniku, je izročila enoletnega sinčka v varstvo 9letni hčerki. Otrok je ušel na Dvorni nasip in padel raz 6 metrov visoko škarmo na Ljubljanič breg, vendar pa tako srečno, da se ni nič poškodoval.

— **Aretovan** je bil v soboto 39letni življarski pomočnik Karel Vesel iz Ribnice, ker je že ponovno grozil svoji materi, da jo ubije. Nepridiprava, ki je bil zaradi goljufij, nevarne grožnje in motenja vere že 14krat predkaznovan, so oddali deželnemu sodišču.

— **Z dinamitom** je streljal v soboto zvečer v obližju domobranske vojašnice neki vodnjak tako močno, da so se v obližju stanujoče stranke zelo prestrašile in se pritožile.

— **Nepredvidna kolesarja.** Včeraj sta dva vojaka z motornim kolesom s krakovskega nasipa na trnovski pristan tako nepredvidno pripeljala, da sta zavozila v vrata Trtnikove hiše ter jih znatno poškodovala.

— **Spopadli so se v soboto zvečer** na Karolinski zemlji trije delavci s svojima dvema mimoidočima sodelavcema in jih precej ranili na glavi. Vzrok je staro sovraštvo.

— **Bojzast je vrgla včeraj popoldne** na Karolinski zemlji 70letnega polirja Ivana Aito iz Drage. Padel je v jarek in se na čelu tako poškodoval, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Čigav je kovčeg?** V grmovju na Ambroževem trgu je našel nek delavec lesen kovčeg, v katerem je obleka in perilo. Lastnik ga dobi nazaj pri magistratu.

— **V Ameriko so se včeraj z južnega** kolodvora odpeljali trije Hrvati, nazaj jih je prišlo pa 37.

— **Izgubljeno in najdeno.** Nadkomisar g. Mihael Pertot je našel očale. — Stražnik Ivan Gasperlin je našel uro z verižico. — Na južnem kolodvoru je bila izgubljena, odnosno najdena palica, dve pelerini, dva dečnika, površnik, zavitek obleke, solnčnik, zavitek suhih gob, možiki čevlji, črna klobuk in mapa. — Kuharica Franciška Trebešková je našla zlat prstan. — G. Ana Pollakova iz Trčica je izgubila črno usnjeto denarnico, v kateri je imela 90 K denarja. — Šolska učenka Škrjanceva je našla srednjo

vsoto denarja. Šolska učenka Franciška Puharjeva je našla etui z fotografijami ploščami. Tehnik g. H. W. je izgubil srebrno uro z verižico.

Drobne novice.

— **Na podržavljenem dunajskem konservatoriju** bo poučevalo cela vrsta čeških glasbenih umetnikov in virtuofov. Med drugimi bo skladatelj Jos. B. Foerster poučeval kompozicijo, virtuozi Fr. Ondříček gosli, prof. O. Ševčík pa že tam deluje kot vodja goslarške šole.

— **Prijet ropar.** Budimpeštanski policiji se je posrečilo ujeti po celi Ogrski znanega in proslulega roparja Orapada Endesa in dva pristaša. Napravil je s svojo četo po Ogrskem, kjer so se ga ljudje silo bali, nebroj vlomov in ropov. Svoječasno so ga že enkrat ujeli in zaprli. Posrečilo pa se mu je pobeigniti, nakar je šel za nekaj časa na Hrvaško, toda se kmalo zopet vrnil.

— **Obsedel je na produ parnik severnomorškega Lloydja »Derfflinger«** pri otoku Wight na poti iz Bremena v Yokahamo. Za potnike ni nobene nevarnosti, parnik je nepoškodovan in bo splovel bržkotne ob prihodnji plimi.

— **Tatvina v pisarnah drž. pravdnštva.** V četrtek po noči so vlomili neznani tatovi v pisarno drž. pravdnštva v Budimpešti. Polastili se ključev in razmetali vse spise in kot corpora delicti spravljene predmete. Kaj in koliko so odnesli, se še ni moglo določiti.

— **Rdeča griza.** »Nowa Reforma« poroča, da so na zborovanju poljskih zdravnikov v Krakovem dognali, da je v blaznici v Kulparkowu pri Lvo-vu razširjena že nad 32 let nepretrgoma rdeča griza, za katero je umrlo v tem času nad 1000 bolnikov, približno 17% smrtnih slučajev.

Razne stvari.

— **Poskušen samomor Borowske.** Ko so po več ur trajajoči obravnavi, pri kateri je Borowska dosledno zanimala umor dr. Lewickega in trdila, da se je sam ustrelil, prepeljali v ječo, si je prerezala s steklom in iglami žile na obeh rokalah. Sojetnica je začela klicati na pomoč, na kar je prišel paznik in poklical zdravnika, ki jo je obvezal. Borowska se je pri tem tako branila, da so jo morali ob-leči v prisilni jopiči.

— **Spomenik Adamu Mickiewiczu v Parizu.** V Parizu se je pod predsedstvom znanega prijatelja Slovanov prof. Arnošta Denisa osnoval odbor, ki bo postavil spomenik slavnemu poljskemu pevcu Adamu Mickiewiczu. Mickiewicz je bival v Parizu 20 let in je tam spenil svoje najlepše delo »Pana Tadyszca« in četrti del svojih »Dziadov«, in kot profesor slovenskih literatur je v »Collège de France« prvi na Francoskem razširjal z javnega mesta glasove o slovenskem svetu. Odbor je izdal oklic za darove, v katerem Mickiewicz slavi ne le kot enega prvih sinov Poljske, temveč tudi kot enega največjih pesnikov sploh in ognjevitiga apostola novoveških idealov.

— **Moderno linčanje.** V Frankobrodu je 16letna hčerka potnika Himpfnerja, obupana nad neprestanim trpinčenjem staršev, skočila iz okna II. nadstropja, in obležala smrtno poškodovana na cesti. Ljudstvo, ki je poznalo krute in sirove starše, je bilo radi tega silno razburjeno. Zvečer se je zbralo pred hišo nad 2000 oseb. Množica je vdrla v stanovanje, tirala starše na ulico ter pretepaje jih s palicami jih gnala po mestu. Močan oddelek policije in vojaštva je množico razgnal in kaznovane starše odpeljal z velikim trudom domov. Okrog hiše so morali postaviti močan kordon stražnikov, ker bi bila množica rada vprizorila nov napad.

— **Potopljene ladje.** Tovorni parnik »Lehek«, obložen z žitom v vrednosti 100.000 kron, je zadel ob železniški most pri Baji na Donavi, se razbil in potopil. Utonil je en mornar. — Podvodni čoln C 11 angleške mornarice je zadel pri Lawestofdu ob neznan parnik in se z mostvom vred potopil. Posadka je štela enega častnika in 40 mornarjev. Pri potopu je zadel ob drug podvodni čoln, katerega je močno poškodoval.

— **Revolucija v Perziji.** Nacionalisti so udrli v dogovor z večino šahovih čet v Teheran in mesto brez znatnega odpora zasedli. Njihov pohod je bil sličen pohodu Mladoturkov v Carigrad. Prestopilo je k njim tudi nekaj 10.000 šahovih vojakov. Nasproti jim stoji samo ruski kozaki, ki pa so le v obrambo Evropejcev, katerim sta dali obe stranki zagotovilo, da jih ne napadeta. Vest, da je šah zbežal, se potrjuje, toda ne vedo, kdaj in kam. Vodje nacionalistov odločno zahtevajo, da se šah odstavi in uvede z novim šahom prejšnja ustava. Njihove zahteve podpira tudi vse prebivalstvo in jim prireja burne ovacije.

Klub »Vesna«

so ustanovili pretekli teden nekateri bivši člani umetniškega društva »Vesna«, ki se je pred nekaj leti razšlo, ker je večina članov zapustila Dunaj. Namen kluba: prijateljska zveza članov, praktični stik z naročujočim občinstvom.

Koliko naročil gre v tujino, ker večina naročiteljev ne pozna doma-čih moči, mnogostranosti njih umetniškega delovanja!

Društvo »Vesna« je slovensko občinstvo opozorilo na mlade moči, ki so se v žalibog prekratnem času društvenega obstoja častno izkazale na raznih poljih vpodablajočih umetnosti. »Vesna« se je vdeležila korporativno I. jugoslovanske razstave v Belemgradu z jako častnim in dobrim gnotnim vspehom, posamezni člani so razstavliali tudi drugod. Došlo je na »Vesno« dosti naročil iz domovine, ki jih je društvo izvršilo na zadovoljnost in veselje naročiteljev in zelo zanje obilo priznanja in pohvale. Pretežna večina članov je takrat še obiskovala umetniške šole. Od tistih dob pa so si znanje izpopolnili in se izurili v svojih strokah tako, da danes lahko prevzamejo v izvršitev velika naročila, ki bi jim takrat delala še težave. Dokaz so dejstva!

Klub izvršuje najrazličnejša naročila, ki spadajo v področje risarske in slikarske umetnosti: načrte za reklamne namene n. pr. etikete, risbe za inserate, plakate, vinjete za vabila itd., razglednice, plesna damska darila, risbe za opremo knjig, diplome, humoristica, portrete, pokrajinske slike, svete podobe za sobe, cekvene slike, razne umetnoobrtne načrte n. pr. načrte za pohištvo, posebno v domačem slogu i. dr.

Klub daje na zahtevo pojasnila. Naslov: »Vesna«, Skofja Loka, Kranjsko.

Klub zaupa v narodno zavednost slov. občinstva! Svoji k svojim! Zapujamo svojim močem! Ne capljajmo za tujcem, češ, tuja stvar je vselej gotovo dobra! Lahko se osamosvojimo, da bo tujec čutil izpremembo, kadar pride v naše kraje, da bodo naši kraji nosili pečat domačega duha!

Telefonska in brzojavna poročila.

Slavnost v Idriji.

Idrija, 26. julija. Slavnost delavskega bralnega društva je nad vse pričakovanje sijajno uspeša.

Oče graških Slovencev — umrl.

Celje, 26. julija. Po daljšem hiranju je umrl g. Fran Hrašovec, sodnik v pokoju, oče dr. Juro Hrašovca, odvetnika v Celju. Hrašovec je živel v Gradcu in je bil duša tamkajšnjih Slovencev, zato so ga imenovali — očeta graških Slovencev. Z očetom Hrašovcem je legel v grob eden izmed zadnjih »Ilirc« na Slovenskem. Pogreb bo v torek popoldne.

Nesreča v gorah.

Gradec 26. julija. Na Seklju pri Gradcu je ponesrečil bančni uradnik Leonhard iz Lipskega.

Nesreča v Miljah.

Trst, 26. julija. Obizide pri kopališču »Neptuno« se je podrla. V morje je padlo 400 oseb, ki pa so se vse rešile.

Clemenceau v Karlovih varih.

Karlovi vari 26. julija. Semkaj je prispel bivši francoski ministrski predsednik Clemenceau, ki ostane v kopališču več tednov.

Predsednik sanitetnega sveta.

Gosern, 26. julija. Tu je umrl predsednik najvišjega sanitetnega sveta dr. Poger.

Polet preko kanala la Mauche.

Pariz, 26. julija. Blierot se je s svojim zrakoplovom ob polu 5. zjutraj dvignil v zrak ter v 23 minutah preletel morsko ožino la Mauche. Na tla se je spustil v Dover Castlu. Parisko časopisje slavi Blierota v navdušenih člankih. Govori se, da bo imenovan za člana častne legije.

Zarota v Atenah.

Atene 26. julija. Policija je prišla na sled zaroti, ki je bila naperjena proti vladajoči dinastiji. Med zarotniki so bili skoro izključno mladi oficirji. Glavni namen zarotnikov je bil odstraniti sedaj vladajočo kraljevsko rodbino. Policija je aretirala nad sto častnikov.

Kreta v grških zastavah.

London, 26. julija. S krete javljajo: Ko je angleška posadka zapustila otok, je prebivalstvo v Kaneji in po drugih mestih razobesilo grške zastave kot znak, da se sedaj Kreta pridruži Grški.

Carigrad, 26. julija. Vest, da so Krečani po odhodu angleške posadke razobesili grške zastave, je v vladnih krogih povzročila silno razburjenje. Vlada je odredila, da se imajo takoj odposlati novi polki na grško mejo. V

diplomatskih krogih sodijo, da je s tem postala vojna med Turčijo in Grško skoro neizogibna.

Slovinci in Slovenke!

(Zaplemba tega sestavka je razveljavila višje deželno sodišče v Gradcu.)

Češki državni poslanec Vaclav Klofač je v seji avstrijske delegacije dne 30. oktobra 1908. govoril dobesedno tako-le:

»Uporabljam, zavedajoč se tega, svojo imuniteto v to, da s te delegacijske tribune naravnost z gromovitim glasom kličem vsemu narodu, da se naj ravna po načelu »Svoji k svojim«, posebno sedaj strogo in konsekventno, da ne razbija nemških oken, ampak da ne obiskuje nemških in nemško-židovskih trgovin, da ne kupuje tujih izdelkov in tako mogoče uveljavi svojo moč kot konsument, ki zamore v odločilnem trenutku vprizoriti čudeže, če je organiziran in četudi na nas pošiljajo orožnike in vojaške! Ti nas sicer zamorejo razganjati, morda tudi raniti, toda niti z artiljerijo, niti s celimi divizijami konjenice nas ne more nihče prisiliti, da bi zahajali v prodajalne naših sovražnikov, katerih sinji nas provocirajo, ter jim nosili težko zaslužene groše. Zločinec proti češki stvari je sedaj vsak, kdor bi ravnal drugače. Niti vinarja ne več onim, ki nas zasramujejo in žalijo!

Ponavljam: Niti ena češka noga ne sme več v trgovine onih, ki pljujejo na vse, kar je nam sveto in drago. Čeh mora podpirati Čeha, Čeh mora kupovati pri Čehu!«

Zahvala.

Podpisani odbor izreka tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so na kakršnikoli način pripomogli do tako lepega uspeha na nedeljskem sokolskem zletu na Vrhniki. Zlasti se zahvaljuje gospodom Franu Dolencu, Ivanu Furlanu, Gabrijelu Jelovšku, Karolu Jelovšku, Francu Korenčanu, Josipu Kotniku, Karolu Kotniku, Josipu Kunstlu, Josipu Lenarčiču; dalje čast. načelnikom paviljonov in njim dodeljenim gospodičinam: gospej Ivanki Grampovčanovi, Mariji Grudnovi, Ivanki Jurčevići, Iv. Košarjevi, Ani Lenarčičevi, I. Miletičevi, Milki Rogljevici, Betki Setinčevi, Mariji Šinkovčevi, Avreliji Tomšičevi, Emi Weichslerjevi; gospodičin Pavli Buhovi, Veri Flišovi, Pavli Götzlovi, Smili Grudnovi, Anici Hrastarjevi, Mariji Igličevi, Emi in Mimici Jelovškovi, Anici Jelovškovi, I. Jurčevići, Ivanki Ketejevici, Hermini, Mici in Sabini Kobalovi, Minki Kočvarjevi, Nadi Komotarjevi, Milki Korenčanki, Fani in Jožici Kunstlovi, Mici Kunstlovi, Zori Lenarčičevi, Ani in Heleni Majaronovi, Albinu Malavašičevi, Mici Marinkovi, Albinu Marinkovi, Ivi Miletičevi, Mici Oblakovi, Ivanki Potokarjevi, Mariji pl. Pipachovi, Angeli Simonovi, Mili Vidmajerjevi, Tončki in Franci Žitkovi. Izreka se dalje zahvalo slav. požarni brambor iz Verda in Vrhnike, cenjeni pivovarni in vsem bratskim sokolskim društvom za njih sodelovanje. Odbor telovadnega društva »Sokole« na Vrhniki.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 26. julija 1909

Termín					
Pšenica	za október	1909	za 50 kg	K	13.45
Pšenica	za maj	1910	za 50 kg	K	13.74
Rž	za okt.	1909	za 50 kg	-	9.81
Koruza	za avgust		za 50 kg	K	7.84
Koruza	za maj	1910	za 50 kg	K	7.07
Oves	za okt.	1909	za 50 kg	K	7.60

Efekt

Rž in pšenica 20 vin, ceneje.

Meteorološki poročila.

Vilma nad morjem 906.3. Srednji tlačni tlak 786.0 mm

Julij	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
24.	9. av.	733.9	23.0	sr. jzhod	jasno
25.	7. zj.	736.7	21.1	sl. jug	del. jasno
	2. pop.	735.5	27.9	sr. svzhod	del. obl.
26.	9. zv.	734.9	22.1	sl. szhoh	jasno
	7. zj.	734.7	19.0	brezvetr.	"
	2. pop.	733.9	31.6	sr. jzhod	"

Srednja večerajša temperatura 23.7° norm. 19.9° in predvečerajša 23.7° norm. 19.9°, Padavina v 24 urah 0.0 in 0.0.

Vinske sode

iz hrastovega lesa, in sicer:
30 komadov od 6 do 8 hektov
10 " " 15 " "
1 komad za 30 hektov
1 " " 50 " "
1 " " 60 " "
oddaja po primerni ceni

M. Rosner in drug
voležganjarna alivke, tropneveca, droščalka in brinjova v Ljubljani.

Trgovski pomočnik

popolnoma smožen železninske stroke, se sprejme pri J. Kraševicu v Kalou 2756-1

Strojni ključavničar

(strojnik) ki bi znal opravljati motor „Disel“, se sprejme takoj, osiroma se bo osiral samo na izkušene in zanesljive moči. 2761-1
Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO
LETNIK XXVII. (1907).

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v avstrijskih ter stoji vsako leto 9 K 20 b, pol leta 4 K 60 b, četrt leta 2 K 30 b.

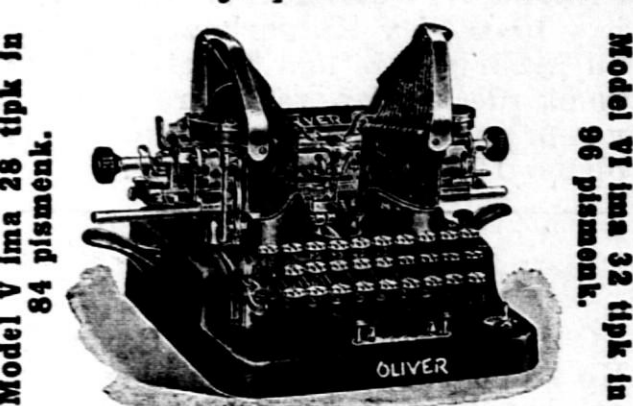
Za vse neavstrijske dežele 12 K 20 b na leto Posamezni svečki se dobivajo po 80 b.

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani

Najboljši pisalni stroj sedanjosti

je priznano

2721-2

stroj Oliver

s takoj vidno pisavo, pripravo za črtanje in rastriranje, tambulatorjem in najboljšo uredbo za slovenski jezik.

Kataloge razpošilja na željo zastoj in poštne prosto.

Generalno zastopstvo za jug monarhije v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20, kjer se stroji Oliver lahko vsak čas pogleda o in poskuša.

Opr. št. A I 121/9/16

2701-3

Oklic,

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani naznanja, da je umrla dne 2. februarja 1909 Helena Svetlin, prej vdova Bohinc tudi Wehinz rej. Kaplan v Ljubljani, Florijanske ulice 24. ne zapustivši nikake naredbe poslednje volje.

Ker je temu sodišču neznan, ali in katerim osebam gre do njene zapuščine kaka dedinska pravica se pozivljajo vsi tisti, kateri nameravajo iz katerega koli pravnega naslova zahtevati zapuščino za se, da naj napovedo svojo dedinsko pravico v enem letu od spodaj imenovanega dne pri podpisnem sodišču in se s glase izkazavši svojo dedinsko pravico za dediče, ker bi se sicer zapuščina, kateri se je med tem postavil za skrbnika gosp. Ivanu Stiene, o. kr. davčni pristav v p. v Ljubljani obravnavala s onimi, ki se z glase za dediče in izkažejo naslov svoje dedinske pravice, ter se jim prisodila, dočim bi zaslepla nenastopljena del zapuščine, ali če bi se nikdo ne zglasil za dediča, celo zapuščino država kot brezdedično.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek I. dne 17. julija 1909.

Dr. Démetér Bleiweis-Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v nosu in vratu, Cigaletova ulica 7

se je povrnil

2759

ter ordinira od 8. do 9. dop. in od 3. do 5. pop

Narodna knjigarna

v Ljubljani

na Jurčičevem trgu št. 3.

priporoča

kancelijski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir.

Razete s pisemskim papirjem.

Žrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Objemalne knjižice po različnih cenah.

Zalaoga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamencov, tablic, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst od najpreprostejših do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Kočijaža išče

k trem konjem gradbišna uprava Impolec. — Več gradbišna Impolec, pošta Radna. 2737-2

Za štiri leta stare

deklico

se išče oskrbovanje.

Ponudbe in zahteve na upravništvo „Slov. Naroda“. 2760-1

Koncesijonirana posredovalnica za službe „Opatija“ „Opatija“ Ivana Kudrna Vila Starčević

priporoča in namešča vse vrste moških in ženskih služb v hotelih, restavracijah vilah in privatnih hišah v Opatiji in v okolici. 2543-9

Prodajalna
na Jurčičevem trgu 3
se da s 1. avgustom t. l.
z vso opravo vred
v najem.
Ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda“.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)
7-03 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podrožico), Celovec.
7-25 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
9-26 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.
11-40 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podrožico), Celovec.
3-22 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
3-28 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podrožico), Celovec.
6-23 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.
7-40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
0 poneči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podrožico), Prago, Draždane, Berlin.
9-42 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Gorica, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., (od 30. maja le ob nedeljah in praznikih na progi Ljubljana juž. žel.-Trbiž, od 1. julija na progi Ljubljana juž. žel. — Jesenice vsak dan).
Odhod iz Ljubljane (državne železnice):
7-28 jutraj. Osebn. vlak v Kamnik.
2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, mlad, želi službe v boljši trgovini v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravništvo „Slov. venskega Naroda“. 2730-3

Iščem

2757-2

učenko

za manufakturno trgovino, če mogoče zmožno tudi nemškega jezika.

T. OGRIN, Novo mesto.

Proda se enonadstropna nova

hiša

z velikim vrtom, v Ljubljani nasproti cerkve sv. Petra. Hiša je 26 let davka prosta.

Izva se na Sv. Petra cesti št. 161 (trafika Podboj). 278-1

Donašalec

in

učenec

se sprejmeta v kavarni „Evropa“ v Ljubljani. 2733-3

Proda se novourejena

enonadstropna hiša

ob državni cesti pri Novem mestu z več stanovanji, prikladna za obrt, trgovino, še davka prosta, 1600 K doh. najemnine. Pogoji ugodni.

Vprašanja na upravništvo „Slov. venskega Naroda“. 2738-2

Trgovski pomočnik

starejši izurjen v vseh strokah trgovine z mešanim blagom, sposoben za vodstvo večje trgovine z mešanim blagom, nadalje 2740-2

vajenec

za trgovino iste stroke, s primerno izobrazbo, se sprejmeta.

Norbert Zanier & sin
Št. Peter v Savinjski dolini.